

سُورَةُ الْجِنِّ ﴿٧٢﴾ CİN SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mekke'de nâzil olmuştur. 28 âyet, 285 kelime, 870 harften ibarettir. Cinlerin, Kur'an dinleyip hidâyete geldikleri anlaşıldığından sûre bu ismi almıştır.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, amcası Ebû Tâlip ve eşi Hatice Radiyâllâhû Anhâ'yı kaybettikten sonra Tâif'e gitmiş, orada çirkin davranışlarla karşılaşmıştı. Bu sıralarda Kureyş müşrikleri de Müslümanlara karşı düşmanlıklarını iyice artırmış bulunuyorlardı. İşte Tâif dönüşünde nâzil olarak, Rasûl-û Ekrem'e teselli veren bu sûre, yalnız insanların değil, cinlerin de Kur'an'a tâbi olduklarını bildiriyor. İslâm'ın muzafferiyetini müjdeliyordu.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, insanlara ve cinlere peygamber olduğu gibi, meleklerle de peygamberdir. İnsanlara olduğu gibi cinlere de tebligat yapmıştır. Cinlerde de insanlar gibi imân edenler olduğu gibi, imân etmeyenler de var. Cinlerde imân edenler daha azdır. İmân etmeyenler daha çoktur. İnsanlar da ise imân edenler daha çoktur.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, Abdullah bin Mes'ud ile Cebel-i Nur'a cinlere tebligat için gitti. Abdullah bin Mesud'un

etrafına, Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem dâire çizdi. Orada bulunduğu yerden dâire dışına çıkmaması bildirildi. "Neler görüp neler işitsen bile, dâirenin dışına çıkma" dedi.

"Dâire çizgisinin dışına çıkmayınca sana hiçbir zarar gelmez. Ben gelinceye kadar olduğun yerde bekle" dedi.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, mağaranın içine teşrif ettiler. Birçok kalabalık geldiğini hissediyor, seslerini duyuyor, konuştuklarını anlamıyordum. Şafakta sesler ve gelenler fazlalaştı, sonra yavaş yavaş dağılmaya başladılar. Dağılma ve iş bittikten sonra Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem teşrif ettiler. Bana dedi; "Yâ Abdullah korktun mu?" "Hayır efendim, sözünüde ze itimat edip dâireden dışarıya çıkmadım, ama sabahleyin daha ziyâde gürültü işittim. Dâireden çıkıp yanınıza geleyim istedim fakat emrinize itâat ettim" diyor.

Bu âyet-i kerime, cinler hakkında ikinci seferdir. Taif ile Mekke arasında Batn-ı Nahle'de Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, bir gün sabah erken oraya gitmiş, sabah namazını kıldırılmış. Namazda Er-Rahman sûresini okumuş. Nusaybin cinlerinden yedi veya dokuz kişi imişler, Rahman sûresini sonuna kadar dinlemişler, namazdan sonra imân etmişler. Ondan sonra kavmine gidip bu hâli beyân etmişler. Kavmine beyân ettiklerini de Cenâb-ı Hak, Habibine bildiriyor. Mevzu budur.

Anasır'erbaa (dört tane unsur). Bütün mahlûkat ondan hals kolmuş a-Toprak b-Hava c-Hararet d- Burudet. İnsanda toprak fazladır, cinlerde hava fazladır, meleklerde nur fazladır, şeytanda ateş fazladır.

Cinler çoğunlukla havadan halkolduğundan Kudret-i İlâhiye ile muhtelif şekillere girebiliyorlar. Hem iyi hem de fenâ şekillere

giriyorlar. Fenâ şekle giren cinniye, bir insan öldürürse katil lâzım gelmez, onlar da tecavüz edemezler. Cinler ekseri yılan şekline girerler. Yılan şekline giren cinniye bir insan öldürse, hiçbir şey lâzım gelmez. Cürüm yok, cezâ da lâzım gelmez.

Melekler ise nurdan halkedilmişlerdir. İyi sûretlere girer, fenâ sûretlere giremezler.

Cinlerin içinden en ziyâde tuğyana başlayanlar, şeytana mülhak olur. Cinlerin içlerinde imân edenler, Âdem Aleyhisselâm'a mülhak olurlar. Cinden alâkası kesilir, cennete girerler. Pis cinler de şeytana mülhak olur. Böylece tafsil etmişler. Fakat biz bunların hepsine bu şekilde imân etmeye mükellef değiliz. Yalnız cinlerin mevcudiyetine, mademki Kur'an'da cinlerin ahvâli var, bu kadar imânın icâbıdır.

Tâif dönüşünde nâzil olan, Rasûl-û Ekrem'e teselli veren bu sûre, yalnız insanların değil, cinlerin de Kur'an'a tâbi olduklarını bildiriyor. İslâmın zaferini müjdeliyor.

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا¹

قُلْ Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem, peygamberliğini inkâr edenlere, âhireti inkâr edenlere söyle; أُوحِيَ إِلَيَّ Vahyoldu bana. أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ Vahyolundu Âllâh'tan bana, cinlerden bir tâife (Ben Kur'an okurken) dinlemiş فَقَالُوا ve (kavimlerine gittikleri zaman) demişler ki; إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا Biz işittik bir Kur'an, kitap. "Gerçekten bizi doğru yola ileten, harikulâde güzel bir Kur'an dinledik." (Nazmı güzel, mânâsı ince ve derin, bedii insan sözüne benzemiyor.)

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا²

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ Biz de ona imân ettik. Bundan böyle Rabbimize, asla bir şeyi şerik etmeyiz. وَلَكِنْ نُشْرِكُ بِرَبِّنَا أَحَدًا Bundan sonra Rabbimize hiçbir şeyi ortak koşmayacağız.

وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا 3

Yine vahyolundu bana. Hakikat şu ki Rabbinizin şânı, çok yücedir. Hâşâ O! Ne eş ne de çocuk edinmemiştir. (Âllâh münezzehtir, aile ve evlât sahibi olmaktan.)

وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا 4

Hâlbuki bizim sefihimiz, beyinsiz olanımız (iblis veya azgın cinler,) Âllâh-û Teâlâ'ya (zevc ve evlât isnadiyle) pek aşırı yalanlar uyduruyordu.

وَأَنَا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا 5

Hâlbuki biz gerek insanlar gerekse cinler, Âllâh-û Teâlâ hakkında asla yalan söyleyemezler zannetmiştik.

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا 6

(Korkulu yerlerde) insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazısına sığınıyorlardı. Bu sebeple onların kibirlerini, cesaret ve azgınlıklarını arttırıyorlardı.

Rivâyete göre zaman-ı câhiliyette Araplardan bir kimse, ıssız ve tehlikeli bir yerde kalsa "Buradaki cinlerin sefihlerinden büyüklere sığınırım" der ve kendisini emniyette zannederdi. Hâlbuki

bu sözleri işiten cinler kibirlenir ve öğünürler ve kendilerine sığı-
nıldığı için azgınlıklarını artırırlardı.

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ۗ-7

Cinler de sizin gibi, sizin sandığınız gibi Âllâh-û Teâlâ'nın ölüm-
den sonra kimseyi tekrar diriltmeyeceğini zannetmişlerdi.

Yahut "Ey cinler, sizin zannınız gibi insanların kâfirleri de Âlh
lâh-û Teâlâ'nın ölümden sonra kimseyi tekrar diriltmeyeceğini
sanmışlardı."

وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ۗ-8

(Kulak hırsızlığı yapmak için) biz cinler, göğe erişmeye çalıştık
fakat onu sert bekçiler, meleklerden kuvvetli muhafızlar, alevler
ve meş'alelerle doldurulmuş bulduk.

وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ۗ-9

Hâlbuki daha önce biz, (Rasûl-û
Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'in bisetinden evvel, meleklerin
sözlerini) dinlemek, haber almak için orada oturacak bazı yerler
buluyorduk. فَامَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا Fakat şimdi, kim
dinlemek isterse, kendisini gözetleyen bir ateş şulesi (şihab) bu-
luyor. (Biz, bugün bunu anladık, imân ettik diyerek cin kavmine
beyân ediyorlar.)

وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۗ-10

Ve biz bilmiyoruz, (göğün muhafaza edilmiş olmasıyla yerdei
ki insanlara) şer, kötülük mü murad edildi? Yoksa Âllâh-û Teâlâ,

onlar için hayır mı diledi? (Biz bunu bilmiyoruz, Cenâb-ı Hak'kın hikmetidir.)

وَأَنَا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا^{١١}

Bizden salih olanlar var ki imân etmişler. Sâlih olmayanlar da var ki imân etmemişler. كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا^{١١} (Muhtelif firkalara ayrılmış,) türlü türlü yollar tutmuştuk.

وَأَنَا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا^{١٢}

(Artık) şu gerçeği şüphesiz anladık ki yeryüzünde bulunsak da Âllâh'ı âciz bırakamayız. (Başka yere) kaçsak da O'nu âciz kılmak ya kâdir değiliz.

وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا^{١٣}

Doğrusu biz, o hidayet rehberini, وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ آمَنَّا بِهِ (Kur'an'ı) işitince ona imân ettik. Her kim ki Âllâh'a imân ederse فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا^{١٣} korkmasın onlar, ne noksandan ne de azaptan. Kim Rabbinin vahdaniyetine imân ederse, o ne ecrinin eksileceğinden ve ne de haksızlığa uğrayacağından korkmaz.

وَأَنَا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا^{١٤}

İçimizde (Âllâh'a) teslimiyet gösterenler de var, hak yoldan sapanlar da var. فَمَنْ أَسْلَمَ Her kim ki imân ederse فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا^{١٤} işte onlar, doğru yolu arağyanlar (ve ona lâyük olanlar)dır.

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا 15

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ Kasitûn olan. Kast; yoldan çıkmaktır. İmân etmeyenler, فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا onlar da cehennemın tutuşturucusu, yakıtı olacaklardır.

Cinlerin bu sözlerini, Rasûlüne haber verdikten sonra Âllâh-û Teâlâ şöyle buyuruyor;

وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا 16

وَأَنْ Eğer لَوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ şayet bu cin ve insanlar hak yolda (ve imânda) istikamet etselerdi. (Rasûl-û Ekrem'in izhar ettiği tarikat ki dindir, şeri'at ve Kur'an'dır, hepsi dâhildir. Bunun üzerine devam ederlerse) لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا Biz Azimüşşân, onlara bol su içirir, (bolluk verir, maişetlerini genişletir)dik.

لِنُقْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا 17

لِنُقْتِنَهُمْ فِيهِ Tâ ki onları, (şükürü nasıl edâ edeceklerini) tecrüs be etmek içindir. وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ Her kim Rabbinin zikri ki (Kur'an'dan) yüz çevirirse, يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا onu tâkat getiremeyeceği çok ağır bir azaba uğrattır.

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا 18

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ Yeryüzündeki mescidler Âllâh-û Teâlâ'ya mahûstur. فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا O hâlde Âllâh ile birlikte kimseye yalvarmayın. (Gayriye ibadet etmeyin ve kulluk etmeyin.)

Âyette "mescitler" kelimesi şu şekilde tefsir edilmiştir.

1- Namaz kılmak için bina edilmiş yerler;

2- Namaz ve ibadet yalnız camilere ve belli yerlere hasredilmiş olmadığından bütün yeryüzü.

3- Bütün mescidlerin kıblesi olduđundan "Mescid-i Haram"

4- Secdeye temas eden uzuvlar.

Bu âyette, hıristiyanların kiliselerine ve yahudilerin havralarına girdikleri zaman yaptıkları gibi, Âllâh-û Teâlâ'ya eş tutulmamam sı ihtar edilmektedir.

19- وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِيَدًّا ط

Âllâh'ın kulu, (Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem Batn-ı Nahle'de) Âllâh-û Teâlâ'ya ibadete kalktığı zaman, O'na yalvarmaya namaza kalkınca, onun etrafında kesif bir izdiham teşkil ediyorlardı.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem namaza kalkınca, cinler Kur'an'ı dinlemek iştıyakiyle âdeta birbirine yapışık vaziyette onun etrafında toplanırlardı.

Bu âyet için; putperest insanların ve cinlerin Rasûl-û Ekrem'in dinini iptâl gayesiyle birbirlerine kenetlendikleri tefsirde yapılmıştır.

20- قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem, ümmetine tebliğ et. "Ben ancak Rabbime ibadet ederim ve hiç kimseyi O'na şerik koşmam."

21- قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا

De ki ümmetin de bilsin ki; "Ben, Hâlik değilim. Size bir zararı vermek veya iyiliği, fayda sağlama gücüne sahip değilim. Mahlûi

kum, emirle memurum. Ne zarar benim elimdedir ne de hidâyet benim elimdedir.”

قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا -22

قُلْ De ki; “Şâyet ben, Âllâh-û Teâlâ’ya isyan edersem. Beni, O’nun azabından kimse kurtarar maz. Ve ben, O’ndan gayri sığınacak kimse de bulamam.”

إِلَّا بِلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا -23

إِلَّا بِلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ (Benim yaptığım) ancak Âllâh-û Teâlâ tarafından memur olduğum risâlât-ı tebliğdir. وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ Kim (Kur’an ve Tevhid emrinde) Âllâh-û Teâlâ ve Rasûlüne isyan ederse, فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا onun için cehennem ateşi vardır. Dâimi orada kalır, (ebediyen çıkmaz.)

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا -24

Sonunda tehdit edilip durdukları (azâbı, kıyâmeti) gördükleri zaman, kim yardımcı olma bakımından daha güçsüz ve sayıca daha az imiş bileceklerdir.

قُلْ إِنْ أَدْرَىٰ أَقْرَبُ مَا تُوَعَدُونَ أَمْ لِيَجْعَلَ لَهُ رَبِّي أَمَدًا -25

Ey Habibim Ekmelerrasûl Sallâllâhû Aleyhivesellem de ki; “Tehdit edile geldiğiniz (azap) yakın mıdır? Yoksa Rabbin, onun için uzun bir süre mi koyar? Ben bilemem.”

عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا -26

فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۚ Gaybı bilen Âllâh'tır. O'nun gaybı sırlarına, kimseyi muttali kılmaz. Âllâh'ın dilediği peygambere gayb bildirilirken, koruyucu melekler görevlendirilerek onların kulak hırsızlığı yapmalarının ve gönderilen bilgileri karıştırmalarının önlenmesi anlatılmaktadır.

إِلَّا مَن ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۗ 27

إِلَّا مَن ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ (İlmi O'na mahsus olan) ancak (bila dirmeyi) dilediği peygamber bunun dışındadır. فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا Zira O, Rasûlün önünde ve arkasında dizilmiş gözleyici melekler bulundurur. O Peygamberi, cinden ve küfürden de muhafaza ettikten sonra söyler.

لِيَعْلَمَ أَنَّ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا 28

لِيَعْلَمَ أَنَّ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ Şunun için ki; Böylece (peyğamberin,) Rablerinin gönderdiklerini hakkıyla tebliğ ettiklerini bilsinler. وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا Âllâh-û Teâlâ onları, nezdindeki (ilmi ile) ihâta etmiştir. Ve halkettikleri şeyleri zapt ve ihşa eylemiştir, (âdetini bilir.)

